

LUMI LUME ALL

Arno Saar

Marko Kurismaa teine juhtum

Itaalia keelest tõlkinud Kaidi Saavan

Originaali tiitel:
Arno Saar / Alessandro Perissinotto
„La neve sotto la neve“
Mondadori, 2017

© Mondadori Libri S.p.A., Milano, 2017
Tõlge eesti keelde © Kaidi Saavan ja Tänapäev AS, 2019

Toimetanud Eva Kolli
Kujundanud Villu Koskaru

ISBN 978-9949-85-526-1
Trükitud OÜ Greif trükikojas

www.tnp.ee

See lugu on väljamõeldis. Teoses ettetulevad inimesed ja paigad lõi autor eesmärgiga anda loole usutavust. Kokkulangevused sündmuste, paikade ja inimeste, nii elavate kui surnutega, on täiesti juhuslikud.

1.

Sel hommikul oli Kopli poolsaart ümbritsev meri metallikarva: terase ja plii tooni, olenevalt sellest, kuidas läbi tihedate pilved tungiv vähene valgus mere siledat ühegi säbruta pinda puutus. Jaak Israel vaatles seda ülalt mereakadeemiaesiselt väljakult ja oleks jäänudki vaatama, kui ta koerale Kelevile poleks pähe tulnud halb mõte tormata järele äsja lõpp-peatusest kolisedes kesklinna poole liikuma hakanud trammile. Mees ei mõelnudki koerale järele joosta: kaheksakümne kolme aastasena jäistel hommikutel loomaga väljatulek oli juba isegi paras julgustükk. Ta jälgis koera pilguga, ja otsustas teda vasakule pööramas nähes, et muretsemiseks pole põhjust: ta teadis, et leiab koera Nikolai kiriku juurest. Miks koerale see väike puukirik nii väga meeldis, seda ta seletada ei osanud – ehk võis kirikuaias leiduda taimi, mille lõhn koera ligi tõmbas, aga see võis olla nii ainult suvel, nüüd oli siiski veebruar. Värskest maha sadanud lumega ei saanud ükski lõhn koera ligi meelitada. Jaak Israel kõndis mööda trammiteega kõrvutist kõnniteed. Lumesahad olid tee äärde valge ja jäätunud müüri tekitanud, aga kuigi need olid sealt alles

hiljuti mööda sõitnud, hakkasid ta saapad juba asfaldile langedud pehmesse lumme vajuma. Vana mees peatus kohas, kus koer oli vasakule pööranud – kirik oli sealt hästi näha ning jäljerida viis loomani, kes istus selle ees maas, koon ülespidi, nagu oleks jumaliku ilmutuse saanud.

„Kelev, tule siia!” hüüdis mees, aga koer ei liigutanud.

Jaak Israel kutsus uuesti, kuid tulemus oli sama. Ta ei saanud ootama jääda, kuni koer sellest müstilisest meeltesegadusest virgub, eelkõige aga ei saanud passida seal külma käes nagu tola, koerarihm peos. Nii ta siis sumpas julgelt läbi paksu lume, aga kui ta kiriku juurde jõudis, ärkas koer äkki tardumusest ja pistis jooksu mööda vanade töölisbarakkide juurde viivat rannaäärset rada. Kuigi Jaagule polnud pärast naise surma jäänud kedagi peale selle hagija, ei jõudnud ta koera ära kiruda – tal polnud mingit isu minna tema kannul sellesse inimtühja kanti, rääkimata asjaolust, et kui kahel pool rada poleks kasvanud tumedaid raagus puid, poleks arugi saanud, kust see seal lume all jookseb. Erinevalt peremehest, meeldis koerale väga sellesse põhjatusse valgesse külma vaipa sukelduda ja sealt siis välja hüpata. Mees jälgis eemalt, kuidas koer jõudis iga hüppega järjest lähemale lumehunnikule, mis oli teistest suurem ja korrapärasema kujuga; sedavõrd korrapärase, et igaüks, kes on kunagi geomeetria algtõdesid õppinud, oleks märganud, et tegu oli umbes kahemeetrise rööptahukaga. Lumehunniku taga paistis pooleldi hüljatud puitmaja külg – taolised majad tegid sellest ühe Tallinna nukrama piirkonna. Kuuekümnendatel sinna kolinud Jaak Israelile oli räägitud, et need majad ehitati 20. sajandi alguses vabrikutöölisetele. Oli see siis nii või mitte, igatahes oli tegu vanade majalahmakatega: taolisi tööliselamuid leidis kõikjal Euroopas, aga siin olid need erinevalt oma prantsuse, inglise ja saksa sugulastest

puidust, mitte kivist. Jaak ei mäletanud täpselt, millal majad hüljati, aga juba ammu olid kõik n-ö normaalsed inimesed minekut teinud neist haisvatest osmikutest, kus tuul tõmbas pidevalt isegi hoolimata sellest, et aknad olid suletud. Normaalseste inimeste asemele oli tulnud põhjakiht, kes muutis aiad prügimägedeks, süütas toas sooja saamiseks lõkkeid ja põletas niiviisi maha mitmeid maju, mille ahervaremed imekombel ikka veel püsti seisisid ja näitasid end maailmale kui arhitektuursed surnukehad, räämas ja suitsust nõgised.

„Kui kurb,“ mõtles vana mees, rühkides vaevaga läbi lume koera poole, kes selle kummalise rööptahuka ees seisis. Ja siis, märgates liumäge ja kiike – mõlemad peaaegu uued –, mõtles ta, kuidas küll linnaosavalitsus on raatsinud selle Jumalast, kuigi kahjuks mitte inimestest hüljatud ala peale raha kulutada. „Kas siin elab siis veel mõni perekond? Lastega paar?“ Ja kuni ta selle oletuse üle juurdles, jõudis ta viimaks suure lumekuhja äärde, kuhu Kelev oli lakkamatult haukudes seisma jäänud. Kummaline, sest koer ei haukunud muidu kunagi.

Jaak Israel teritas pilku: koera koonust umbes meetri kaugusel paistis valgest tahukast kellegi lillakas, paljas käsivars, mille peale lumi ei tahtnud pidama jääda; sõrmeküüned olid lakitud. Võimalust, et naine on veel elus, ei uskunud Jaak Israel hetkekski – tema jaoks, kes ta oli kümneaastaselt olnud kinnipeetu Klooga koonduslaagris ja üks väheseid, kes eesti juutide hävitamise üle elas, tähendas lillakas värv vaid üht. Ta teadis, et ei eksi, seetõttu valis ta oma hiigelsuurte nuppudega mobiiltelefonilt 112. Siis pani ta koera rihma otsa ja jäi politsei tulekut ootama, seistes seal liikumatult, pilk elutul käsivarrel ning mõtted jooksmas möödanikus nähtud käsivartele ja surnutele.

2.

Kaspar Mänd koputas komissar Marko Kurismaa läbipaistvale ukseklaasile vaikselt kaks korda ja jäi ootama selget kutset siseneda. Mõni aasta tagasi alles äsja kriminaalpolitseis inspektorina tööle asununa oli ta paaril korral oma rumalusest vastust ootamata sisse astunud ja leidnud eest komissari, kes norskas, pea kirjutuslaual. Kui Kurismaa siis silmad avas, oli tuba täis nii paksu piinlikkust, et lõika või noaga. Ja kuigi Kaspar Mänd oli mitmeid kordi andnud mõista, kui kõrgelt ta komissari hindab, polnud ülemus kunagi neid unehooge seletanud; pealegi aimas Kaspar, et tegu polnud lihtlabase väsimuse või metsiku öö tagajärgedega – nende juhtumiste taga pidi olema midagi patoloogilist, midagi, millest ülemus kunagi kellelegi rääkida ei soovinud.

Kui mingit vastust ei järgnenud, sai Kaspar oma piiritust tagasihoidlikkusest võitu ja koputas uuesti.

„Sisse!”

Noor inspektor astus edasi ja jäi ülemuse ette seisma.

„Istu,” ütles too pilku arvutiekraanilt tõstmata.

Ta kuuletus ja jäi mõneks sekundiks komissari tüdinud nägu vaatama – ta oli alati sellise näoga, kui tulutult IT-probleemidega maadles.

„Kui otsite mõnda arhiividokumenti, siis ma võin aidata.”

„Täna, aga ma vaatan lihtsalt, palju aastaid mul on vaja veel töötada ja kas ma saan oma pensioniga Eestis elatud või pean kolima mõnda kolmanda maailma riiki. Ma püüdsin oma andmeid sinna programmi sisestada, millega seda välja arvutada, aga kõik jooksis kokku.”

„Teie, ja pensionile?” imestas Kaspar. „Olete ju alles viiskümmend.”

„Üle viiekümne, Kaspar. Ja kui sa tahad nüüd öelda, et ma ei paista nii vana välja, siis jäta kohe järele: komplimendid vanuse ja füüsilise kohta on lääge lipitsemine, kui neid ei tee just mõni naine. Siis võiksin vähemalt erootilist epiloogi loota.”

Kui tema pruut või armuke või kaaslane – või kelleks paganaks ta end iganes ise nimetada soovis – oleks juhtunud seda juttu pealt kuulma, oleks ta mehele kõrvakiilu andnud või siis tõenäoliselt hoopis Jaapani anime väärilise põletava pilgu saatnud. Aga teda polnud kohal, ja pealegi olid need *macho*'likud killud mõeldud just nende armuloo varjamiseks. „Kaks politseinikku ei peaks oma suhtega teiste ees lehvitama. Kolleegidevahelistele suhetele ei vaadata kunagi hea pilguga.” Selline oli tema pruudi seisukoht ja seda oli võimatu kõigutada.

„Aitab!” pahvatas Marko ja vajutas arvutikastil nuppu, lülitades selle välja kõige jõhkramal võimalikul moel, kui just haamrilöögid kõrvale jätta. „Mis sa mulle ütlevad?”

„Kopli leiti pool tundi tagasi ühe noore naise elutu keha.”

„Kes leidis?”

„Üks vana mees. Õigemini tema koer. Mees kutsus hädaabi ja patrullid sõitsid kohe välja. Nad soovivad nüüd meie sekkumist.”

„Kas kohtuekspertiisile teatati?”

„Nad on sinna teel.”

„Siis pea nad kinni, las ootavad meid ära. Lähme kõik koos nagu üks vahva salk.”

Mänd hüppas kohe püsti ja suundus oma kabinetti.

„Kohtume all!” hüüdis Marko ja tõmbas seejärel jope selga, mütsi pähe ja kindad kätte ning läks kuus trepivahet allapoole – ja siis veel kaks, mis viisid hoovi.

Siseõuel, mis täitis kohtuteenistuse ametiautode parkla rolli, pidas üks lapseohtu politseinik väikese hääleka lumesahaga ebavõrdset võitlust taevaga, kust juba tunde laia lund langes. Sinivalge politseikirjadega Škoda Octavia mootor võttis parajasti tuure üles. Marko läks ja istus tagaistmele, sest juhi kõrvale oli end juba sisse seadnud Siimo Kink, kohtuarst.

„Tere, Marko! Kõik kombes?”

„Jaa, välja arvatud see, et mul pole mingit isu surnud tüdrukut vaatama minna. Vahel tulevad meelde need Ameerika filmid, kus boss ähvardab oma alluvad liiklustrulli üle viia. Võib-olla mulle just meeldiski liiklust korraldada, selle asemel et mahlöödud inimesi vahtida.”

„Võid alati Kaljole selle ettepaneku teha.”

Kaljo oli ülemkomissar Kaljo Kuslap. Neid oli vähe, kes tohtisid teda eesnimelise kutsuda. Marko tohtis, sest nad olid akadeemiapäevist alates sõbrad olnud. Siimo aga, neist veidi noorem, oli Kuslapi lugupidamise laitmatu tööga ära teeninud ning koos lugupidamisega oli tulnud ka õigus sinatada.

„Kas võib liikuma hakata?” küsis autojuht.

„Oota, Mänd tuleb ka.”

Hetk hiljem avas Kaspar ukse ja istus Kurismaa kõrvale.

Auto startis ja pööras kohe värvast väljudes paremale, Tööstuse tänavale. Marko silmitses loiul pilgul inetuid maju, seejärel kraanasid ja masinaid, mis andsid sellele rannikualale klassikalise tööstuspiirkonna näo; kümme minutit hiljem olid nad kohal.

„Tublid. Suurepärane töö,” ütles Siimo autost väljudes ja vastutuleval politseinikul kätt surudes.

Kohalesõitnud patrullid olid kõik laiba juurde viivad teed blokeerinud, aga polnud autodega liiga lähedale sõitnud, et sündmuskoht puutumatu hoida.

„Seal, tagapool, komissar,” ütles sama politseinik, kui ka Kurismaa oli lähemale tulnud, ning osutas käega paika, kust laip leiti. Seejärel jätkas: „Ainsana on seal käinud arst, kes konstateeris surma, ja esimesena sündmuspaika saabunud kolleegid. Kõik hoidusid rajale astumast, et võimalikke jälgi mitte rikkuda.”

„Hästi tegid,” kinnitas Siimo, „aga ma arvan, et selle lumega leiab neid jälgi siit üsna vähe.”

Tõepoolest – politseilindist teisele poole jääv ala oli ühtlaselt valge.

Kink võttis Škoda pakiruumist koguka kohvri ja Mänd pakkus end kohe seda kandma.

„Ei ütle abist ära. Põlvini lumes sumpamine oleks isegi ilma aparatuurita raske.”

„See tuleb vaid sellest, et sa ennast üldse ei liiguta,” nõokas Marko.

„Igaühel oma lõbu. Sulle meeldib sport, mulle hea süük.”

„See tähendab, et kui ma järgmisel korral Otepääle suusatama lähen, võtan su kaasa.”

„Ära mitte loodagi. Ma olen vist ainus puhast tõugu eestlane, kes suusatamist vihkab.”